

Voka-memorandum
Prioriteiten bij vernieuwing
Europese Commissie
en Europees Parlement

Voka-memorandum
**Prioriteiten bij vernieuwing
Europese Commissie
en Europees Parlement**

Voorwoord

Het Europese integratieproces en de vorming van een Europese eenheidsmarkt zijn, na goed 50 jaar, onmiskenbare hefbomen gebleken voor de sociaal-economische ontwikkeling en van de lidstaten en regio's. Dankzij de Europese Unie hebben de Europese landen zich verzekerd van vrede, welvaart en een blijvende uitstraling voor de rest van de wereld.

Vandaag lijkt de Europese integratie lood in de vleugels te hebben. Na de institutionele crisis gaat de EU gebukt onder de gevolgen van de financieel-economische crisis. De politieke toekomst van de EU is onzeker en de verdere marktintegratie staat onder druk.

In een steeds globalere wereld hebben we echter meer dan ooit nood aan een sterke en slagvaardige Europese Unie. Om aan de uitdagingen van vandaag en morgen het hoofd te bieden, moet de Europese integratie in een nieuwe versnelling worden gezet, moet Europa de motor zijn van de uitbouw van een competitieve en innovatiedreven kenniseconomie, en een meer actieve welvaartstaat die ons sociaal model aanpast en wapent voor de vergrijzing.

Er is hoop en momentum voor verandering. De Europese bewindsploeg wordt grondig herschikt. Twee van de belangrijkste EU-instellingen – Europese Commissie en Europees Parlement - worden vernieuwd. En door de regionale verkiezingen in eigen land wordt ook de regionale vertegenwoordiging binnen de Raad gedeeltelijk aangepast.

We vertrouwen op onze Vlaamse, federale en Europese politici om, in de geest van dit memorandum, de EU te versterken in functie van de noodzakelijke sociaal-economische transformatie van Vlaanderen.

Philippe Muyters
Gedelegeerd bestuurder

Urbain Vandeurzen
Voorzitter

Inhoud

Voorwoord

1. EU-integratie is succesverhaal	7
2. EU staat voor grote uitdagingen	9
3. Centrale boodschappen	11
3.1 Voor de Europese Unie	11
3.2 Voor Vlaanderen	12
4. Prioritaire EU-agenda voor de toekomst	13
4.1 Hernieuwing Lissabon-strategie na 2010	13
4.2 Flexizekerheid	14
4.3 Vergroening van de economie	15
4.4 Herziening financieel meerjarenkader na 2013	15
4.5 Economisch relancebeleid	16
4.6 Betere regelgeving	16
5. Voka-aanbevelingen	17
5.1 Doorbraak van Lissabon-strategie na 2010	17
5.2 Flexizekerheid	20
5.3 Vergroening van de economie	20
5.4 Financieel meerjarenkader na 2013	21
5.5 Versterking en verbreding interne markt	22
5.6 Betere regelgeving	23
6. Europeanisering van Vlaanderen	25
6.1 Betere vertegenwoordiging van Vlaanderen bij de EU	25
6.2 Meer EU-overleg binnen België	25
6.3 Versterking Vlaamse Vertegenwoordiging bij EU	26
6.4 Sterke, Vlaamse Commissaris	26
6.5 Slimme coalitiebouw	26
7 Window of opportunities voor Vlaanderen	27
7.1 Belgisch Voorzitterschap van de Raad	27
7.2 European Entrepreneurial Region award	28
Voka en de EU	29
De Voka-stuurgroep Europa	30
Colofon	31

1. EU-integratie is succesverhaal

De ontwikkeling van de interne markt heeft tot nu toe geleid tot:

- een toenemende concurrentie binnen de EU;
- een versnelde aanpassing van de industrie;
- een groter aanbod van producten en diensten tegen lagere prijzen;
- een grotere mobiliteit van werknemers en studenten.

De interne markt heeft hierdoor (in een periode van 10 jaar tussen 1992 en 2002) ontegensprekelijk en substantieel bijgedragen tot meer welvaart en welzijn in de EU:

- dankzij de interne markt is de welvaart in de EU in totaal toegenomen met 877 miljard euro; een gemiddelde van 5.700 euro per gezin;
- het BBP van de EU bedroeg door de interne markt in 2002 1,8 procent of 164,5 miljard euro meer dan het zonder de interne markt zou zijn geweest.
- de werkgelegenheid is toegenomen met 1,46 procent of zo'n 2,5 miljoen extra banen.

Maar ondanks deze successen is de interne markt nog niet voltooid. Technische belemmeringen hinderen nog altijd de grensoverschrijdende handel. Daardoor stijgt de handel met derde landen sneller dan de handel tussen lidstaten en is de prijsconvergentie in de lidstaten min of meer tot stilstand gekomen. Het groeipotentieel van de dienstensector is tot dusver nog niet volledig benut doordat talrijke belemmeringen de ontwikkeling van de dienstenactiviteiten tussen de lidstaten in de weg staan.

De suboptimale prestatie van de interne markt vormt trouwens één van de uitdagingen die in de weg staan van de verwezenlijking van het ambitieuze doel dat de EU zich in 2000 in Lissabon heeft gesteld, namelijk de uitbouw van een kenniseconomie die de concurrentie met de rest van de wereld aankan en voldoende jobs genereert om ons sociaal model te vrijwaren.

Verdere verdieping en verbreding van de interne markt biedt dus nog potentieel voor meer welvaart en welzijn.

2. EU staat voor grote uitdagingen

Europa baadt momenteel in een crisissfeer.

- Na de negatieve referenda in Frankrijk, Nederland en Ierland bevinden de Europese instellingen zich in een vacuüm. De kloof tussen burger en instituties lijkt hierdoor ongezien groot.
- De financiële crisis leidde uiteindelijk tot een globale economische crisis die de Europese en mondiale economie op zijn grondvesten doet daveren. De kloof tussen onze globale interdependentie en (het gebrek aan) globale governance kwam hiermee duidelijk aan het licht.
- In een poging om de economisch malaise in eigen land een halt toe te roepen, overwegen verschillende regeringsleiders beschermende maatregelen te nemen voor hun nationale sectoren in nood. Het spook van het economisch protectionisme of nationalisme steekt de kop op en het hart van de Europese constructie - namelijk de interne markt - dreigt hierdoor in gevaar te komen.

De uitdagingen waar de EU momenteel voor staat zijn bijzonder groot.

- Na 50 jaar Europese integratie telt de EU momenteel 27 leden. Deze verbreding van het lidmaatschap ging evenwel niet gepaard met de aanpassing van het besluitvormingsproces van de EU. De slagvaardigheid van de EU wordt hierdoor gehinderd.
- Het staat vast dat de EU in 2010 niet de meest concurrerende en dynamische kenniseconomie zal zijn. Dat kon ook voor de economische crisis toesloeg al verwacht worden. Maar deze crisis heeft de relevantie en de noodzaak van de (doelstellingen van de) Lissabon-strategie enkel doen toenemen. Na 2010 dient deze strategie op een veel striktere wijze voortgezet en uitgevoerd te worden met het oog op echte doorbraken.
- De meerwaarde van de EU is vooral gebaseerd op haar capaciteit om - via o.a. harmonisatie, coördinatie en wederzijdse erkenning van nationale regels - een gelijk speelveld te creëren voor economische actoren binnen de EU. De EU-begroting speelt hierbij een ondersteunende rol. De meerwaarde van de EU in de heropleving van de Europese economie dient dan ook niet gezocht in méér EU-geld maar wel in de vervolmaking en goede werking van de interne markt, als een echte thuismarkt voor alle ondernemingen binnen de EU.

Er is hoop op verandering. Twee van de drie belangrijkste EU-instellingen – namelijk Commissie en Parlement - worden in de loop van 2009 volledig vernieuwd. Aangezien Vlaamse ministers, voor wat hun bevoegdheden betreft, rechtstreeks zetelen in de Raad van Ministers, zullen de Vlaamse verkiezingen ook een (gedeeltelijke) vernieuwing van de Raad impliceren.

3. Centrale boodschappen

Om de crisis te bestrijden en de vele grote uitdagingen het hoofd te kunnen bieden, formuleert Voka volgende, centrale boodschappen aan de EU en aan Vlaanderen:

3.1 Voor de Europese Unie

Meer Europa

In deze tijden van economische malaise, dreigende marktversnippering en gebrek aan globale governance, is er duidelijk behoefte aan méér Europa. Niet in de zin van meer regels, bureaucratie en betutteling, maar wel in de zin van een méér gelijk speelveld voor onze ondernemingen.

In de eerste plaats op de Europese thuismarkt maar ook daarbuiten. De EU dient maximaal ingezet (door de individuele lidstaten en -regio's) als mondiaal tegengewicht voor de andere globale spelers.

Deze verdere verdieping en verbreding beslaat bij voorkeur en in fine alle lidstaten en -regio's van de EU. Maar als dat niet kan moet het mogelijk zijn dat - om vooruit te gaan - met verschillende snelheden wordt gereden. Dit laatste dient wel te gebeuren op basis van het perspectief dat later alle leden volledig deelnemen.

“Indien de EU er niet in slaagt de besluitvorming slagvaardiger te maken en verdere vooruitgang te boeken, moet een scenario van een Europa met twee snelheden effectief worden ingezet.”

*Luc Van Den Bossche
(Brussels Airport Company)*

Slimmer Europa

De EU moet maximaal inzetten op economische transformatie naar hogere toegevoegde waarde door versterking van de kenniseconomie.

Dat was ook de oorspronkelijke doelstelling van de Lissabon-strategie die in 2000 met veel verwachtingen werd ingezet. Nu, bijna 10 jaar later en bij het verstrijken van de toen gestelde deadline, staat vast dat deze strategie niet het verhoopte resultaat heeft opgeleverd. Dat zou ook het geval geweest zijn

zonder de huidige economische crisis. Na 2010 moet daarom een nieuwe strategie met meer kans op succes worden gelanceerd.

Actiever Europa

De EU moet, in het verlengde van haar streven om de meest competitieve kenniseconomie te zijn, maximaal druk zetten op haar lidstaten om hun arbeidsmarktbeleid en sociale stelsels te hervormen in functie van flexizekerheid, ondernemerschap en concurrentiekracht. Dat moet meer jobs opleveren om de duurzaamheid van ons sociaal model te verzekeren. Hier ligt de kern van een sociaal Europa.

3.2 Voor Vlaanderen

Vlaanderen dient meer eigenaarschap of ownership op te nemen met betrekking tot de EU. 'Europa, dat zijn wij!' moet het uitgangspunt zijn.

Vlaanderen moet de EU maximaal gebruiken als hefboom voor de noodzakelijke sociaal-economische hervormingen in de eigen regio.

Zonder zijn invloed als individuele lidregio te overschatten, kan Vlaanderen via twee sporen haar huidige EU-profiel versterken:

- Ten eerste mag Vlaanderen het EU-integratieproces niet gedwee ondergaan. Integendeel, het moet, via slimme en proactieve co-regie van de lopende EU-agenda, mee aan het stuur van het Europese schip staan en mee de koers uitzetten. Ook als kleinere regio binnen een groter geheel kan Vlaanderen impact hebben!
- Bovendien moet Vlaanderen het bestaande EU-instrumentarium (regels, ideeëngoed, programma's en netwerken) optimaal benutten voor de realisatie van zijn eigen economische transformatieproces.

De komende legislatuur (2009-2014) biedt hiertoe twee belangrijke opportuniteiten: het Belgische Voorzitterschap van de Raad van de EU (tweede helft 2010) en de toekenning van de jaarlijkse '*European Entrepreneurial Region*' award door het Comité van de Regio's (vanaf 2011).

4. Prioritaire EU-agenda voor de toekomst

Op welke prioritaire dossiers zal de EU zich naar alle verwachting richten? En op welke dossiers moet de Vlaamse co-regie en benutting focussen?

4.1 Hernieuwing Lissabon-strategie na 2010

In maart 2000 engageerde de Europese Raad zich in Lissabon om tegen 2010 van Europa “de meest concurrerende en dynamische kenniseconomie van de wereld” te maken “die in staat is tot duurzame economische groei met meer en betere banen en een hechtere sociale samenhang”.

Omwille van het beperkte succes, werd deze strategie in 2005 door middel van een zogenaamde ‘mid term review’ inhoudelijk en methodologisch herijkt.

De aanpak van de Lissabon-strategie was onmiskenbaar nuttig als leidraad en benchmark voor het nationale en regionale economische en arbeidsmarktbeleid. Maar aan de vooravond van de deadline van 2010 blijkt dat de vooropgestelde, prioritaire doelstellingen en resultaten niet gehaald zullen worden. Dat geldt met name voor investeringen in O&O (3 procent BBP) en doelstellingen inzake werkzaamheidsgraad (70 procent van de beroepsbevolking).

De werkzaamheidsgraad blijft inzonderheid in België bijzonder zwak en situeert zich onder het Europese gemiddelde (zie grafiek 1). Vlaanderen doet het beter en scoort iets boven het Europese gemiddelde van circa 65,4 procent. Maar dat is nog een stuk verwijderd van de doelstelling van 70 procent. In het licht van de vergrijzing is een verdere substantiële toename van de werkzaamheidsgraad een topprioriteit voor Vlaanderen.

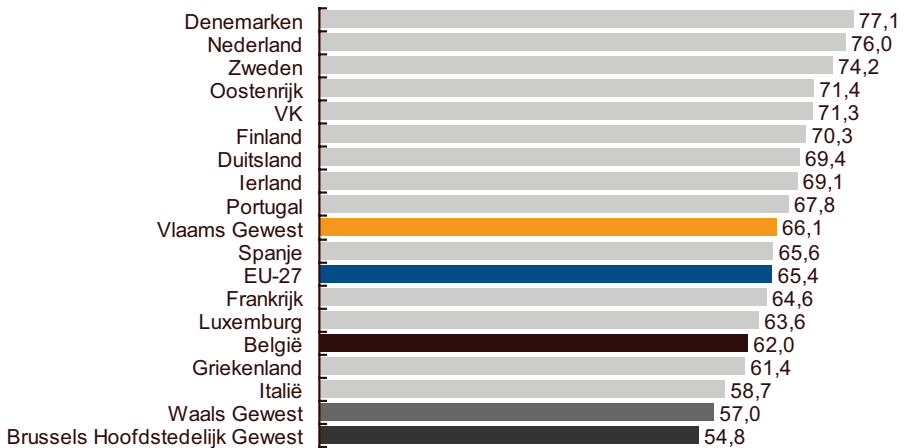
Op basis van een evaluatie van de huidige Lissabon-strategie moeten lessen worden getrokken voor het herlanceren van een opvolgstrategie met meer garantie op succes.

“Het Lissabon-traject is een mislukking. De doelstellingen inzake werkgelegenheid werden helemaal niet bereikt. Een zeer kritische evaluatie dringt zich op.”

Jan Denys (Randstad)

grafiek 1: werkzaamheidsgraad in 2007: EU haalt Lissabon-doelstelling niet

(aantal personen op arbeidsleeftijd 15- 64 jaar effectief aan het werk, in %)

Bron: Eurostat LFS, FOD Economie - Algemene Directie Statistiek EAK (bewerking steunpunt WSE)

4.2 Flexizekerheid

Binnen de Europese context heeft de idee van 'flexizekerheid' - als beleidsstrategie die streeft naar een flexibele arbeidsmarkt zonder afbraak van het sociale zekerheidssysteem - de laatste jaren fel opgang gemaakt.

Onder impuls van de Europese Commissie vindt het concept flexizekerheid steeds meer ingang in het beleid van lidstaten en regio's.

Het concept flexizekerheid sluit bovendien naadloos aan bij de doelstellingen van het Europese werkgelegenheidsbeleid in het kader van bovenvermelde Lissabon-strategie, namelijk:

- het gelijktijdig streven naar een flexibele arbeidsmarkt en naar sociale cohesie;
- de klemtoon op 'employability' (inzetbaarheid) van werknemers (via permanente vorming);
- de klemtoon op actieve begeleiding van werklozen met het oog op hun snelle reïntegratie op de arbeidsmarkt.

Eind 2007 onderschreef de Europese Raad volgende gemeenschappelijke beginselen of pijlers van de Europese flexizekerheidsstrategie:

- contractuele regelingen die voldoende flexibiliteit en zekerheid bieden;
- integrale strategieën voor een leven lang leren bedoeld om de aanpasbaarheid en de inzetbaarheid van de werknemers te waarborgen;
- een actief en doeltreffend arbeidsmarktbeleid dat mensen helpt met snelle veranderingen om te gaan;
- moderne sociale zekerheidsstelsels die toereikende inkomenssteun bieden.

De flexizekerheidsstrategie verdient een prominente plaats in de opvolging van de Lissabon-strategie.

4.3 Vergroening van de economie

Klimaatverandering en energie vormen samen, vanaf 2006 (als gevolg van de mid term review), een van de vier specifieke gebieden voor prioritaire actie in het kader van de Lissabon-strategie. Ook in het vervolg op deze strategie na 2010 moeten beiden hun plaats hebben.

Eind 2009 buigen de wereldleiders zich over een vervolg op de mondiale Kyoto-afspraken na 2012. De EU profileert zich als voortrekker in de strijd tegen klimaatverandering. Ze bereidt momenteel haar positie hieromtrent voor.

Vlaanderen heeft klimaat en energie opgenomen als topprioriteit voor het Belgische Voorzitterschap van de Raad van de EU in 2010.

4.4 Herziening financieel meerjarenkader na 2013

De kracht of meerwaarde van de EU ligt niet zozeer in zijn begroting. Deze vormt slechts een fractie van de nationale begrotingen van de individuele lidstaten. In tegenstelling tot de lidstaten valt uit de EU-begroting momenteel niet duidelijk af te lezen wat de inhoudelijke prioriteiten van de EU zijn.

Tijdens de komende legislatuur zal onderhandeld worden over de volgende meerjarenbegroting na 2013. Hierin moet een betere vertaling of zogenaamde 'ear-marking' van de prioritaire doelstellingen van de EU en met name de vernieuwde Lissabon-strategie worden gerealiseerd.

4.5 Economisch relancebeleid

Europa is momenteel in financiële en economische crisis. Als versterking en aanvulling van de verschillende nationale en regionale herstelplannen, heeft ook de EU een Europees herstelplan opgemaakt. De Commissie stelt hierin terecht de (versterking van de) interne markt als motor van economisch herstel voorop.

De Europese eenheidsmarkt levert aanzienlijke schaalvoordelen, biedt onze ondernemingen een Europese thuismarkt die hun positie in de wereldeconomie versterkt, levert onze bedrijven meer kritische massa om te vernieuwen, en zorgt uiteraard voor een gezonde concurrentie.

4.6 Betere regelgeving

Europa wordt vaak geassocieerd met bureaucratie, overregulering en betutteling. Het totale 'acquis communautaire' beslaat nu 100.000 bladzijden.

Deze perceptie moet evenwel gerelativeerd worden. De kern van het interne marktbeleid bestaat erin (via harmonisatie, coördinatie of wederzijdse erkenning) de 27 (of meer) nationale en regionale regels te herleiden tot één set van regels op basis waarvan goederen, diensten, personen en kapitaal vrij én vlot kunnen circuleren binnen de EU.

Bovendien is de actieradius van de EU over de jaren heen sterk uitgebreid, met alle daarbijhorende noodzakelijke EU-regelgeving vandien. Tenslotte beslissen onze (Vlaamse en federale) regeringsleden, in de schoot van de Raad van de EU, mee over initiatieven van de Europese Commissie. Eigenlijk geldt: 'Europa, dat zijn wij'. Achteraf stellen dat Europa ons voor voldongen feiten stelt, strookt dan ook niet helemaal met de waarheid. Vaak worden, in het kader van de implementatie van goedgekeurde EU-regels binnen de lidstaten en regio's, aanvullende voorwaarden of zogenaamde 'nationale koppen' toegevoegd die de filosofie en het effect van één set van regels binnen de EU ondermijnen.

Sinds 2005 maakt de Commissie effectief werk van de vereenvoudiging en verbetering van haar regels aan de hand van haar zogenaamde 'Agenda voor Betere Regelgeving'. In de laatste, strategische evaluatie hiervan in 2009 stelt de Commissie terecht dat de verdere ontwikkeling van deze agenda ervoor moet zorgen dat het regelgevingskader ondernemerschap en innovatie zou aanmoedigen en ondernemingen in staat stelt doeltreffender te concurreren en het volledige potentieel van de interne markt aan te boren.

5. Voka-aanbevelingen

5.1 Doorbraak van Lissabon-strategie na 2010

De huidige/voorbij Lissabon-strategie heeft weinig concrete resultaten bereikt. Daarvoor lagen de prioriteiten te ver uiteen en was de vrijblijvendheid te groot. Hierna lijsten we een aantal aanbevelingen op met wat er dient te gebeuren.

> Groei en Jobs Pact

De huidige Lissabon-strategie kan onmogelijk voortgezet worden als ‘business as usual’ na 2010. Er valt immers geen tijd meer te verliezen. De nieuwe strategie moet een uitdrukkelijke breuk maken met de vorige en meer garantie op succes bieden door zich volop te richten op de versterking van de kenniseconomie en de naleving ervan stringenter te maken.

Een beperkte lijst van doelstellingen en targets (gericht op versterking van de kenniseconomie) dient, naar analogie met het Groei- en Stabiliteitspact, vertaald te worden in een activerend Groei en Jobs Pact. De prestaties van de verschillende lidstaten worden jaarlijks op basis van ‘naming and shaming’ naast mekaar gelegd, vergeleken en gerangschikt. Op die manier worden lidstaten meer onder druk gezet om noodzakelijke, maar weinig geliefde hervormingen door te voeren.

> Investeren in toekomstgerichte technologie

Terwijl voor toekomstgerichte ‘sectoren’ als biotechnologie (o.a. GGO’s), nanotechnologie, ... massaal veel geld wordt geïnvesteerd in de fase van O&O, wordt op het moment van vermarkting door de politiek de hand op de knip gehouden. Daardoor lijken innovatie en de valorisatie ervan opgesloten in een Europese paradox: het wetenschappelijk onderzoek van hoog niveau wordt slecht benut voor innovatie en economische groei. Intussen worden deze markten door onze globale concurrenten ingenomen.

De EU moet consequent zijn. Hiervoor zal het een aantal taboes moeten doorbreken. Als het voorloper wil zijn in de globalisering en de ambitie nastreeft om de meest competitieve en dynamische kenniseconomie te willen worden, dan zal het ook de vermarkting van toekomstgerichte technologieën moeten faciliteren.

> Gemeenschapsoctrooi invoeren

Een mens zou het bijna vergeten, maar er is na 10 jaar nog steeds geen akkoord bereikt binnen de Raad van de EU omtrent het gemeenschapsoctrooi.

Dit dossier staat ondertussen symbool voor de stroperigheid van de EU-besluitvorming (waarbij de individuele belangen van enkele lidstaten primeren op het algemeen belang van de EU) en de geringe slagvaardigheid van de Lissabonstrategie.

Een snelle doorbraak in dit dossier - namelijk de snelle goedkeuring en invoering van een uniform en goedkoop gemeenschapsoctrooi voor ondernemingen in de EU - moet symbool staan voor de echte doorbraak van een slagvaardige, actiegericht Lissabonstrategie met meer garantie op succes.

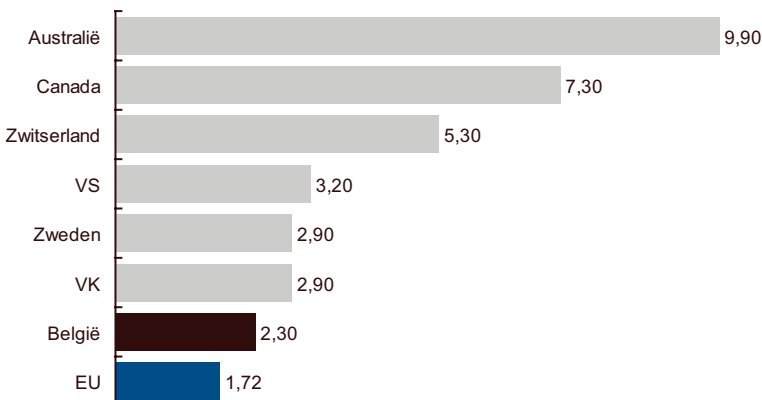
> Vlotte toegang voor buitenlands toptalent verzekeren

Europa moet zich volop wapenen voor de globale 'war of talent'. Het moet daarvoor zijn aantrekkingskracht voor buitenlands toptalent maximaliseren.

Europa moet, naar het voorbeeld van de VS, de toegang van hooggekwalificeerde migranten tot zijn grondgebied vereenvoudigen door middel van één uniforme 'blue card'. Deze kaart vervangt alle bestaande nationale systemen en garandeert dat aangetrokken toptalent vrij binnen de interne markt kan circuleren.

grafiek 2: kennismigratie: EU hinkt achterop

(hoogopgeleide buitenlanders, in % van totale bevolking)

> Vlaanderen moet EU-aanbod valoriseren

Lissabon ligt in Vlaanderen. Vlaanderen moet in dit verband de lead nemen. Zowel op vlak van 'ownership', governance als concrete implementatie en transformatie. Kortom, het moet veel proactiever inspelen op de opportuniteiten die de EU biedt.

Onze regio moet de deelname van ondernemingen faciliteren aan de relevante Europese programma's en netwerken inzake onderzoek, ontwikkeling en innovatie (Kaderprogramma O&O, ...) die aansluiten op de Vlaamse innovatieclusters. Hiervoor is meer uniformiteit in de vertegenwoordiging van Vlaanderen/België vereist in plaats van de huidige versnippering. Het vraagt ook om meer dialoog met de betrokken private actoren en hun vertegenwoordigers.

De EU vormt een labyrint op zich. Daar hoeft Vlaanderen geen bijkomend labyrint bovenop te bouwen. Integendeel. Vlaanderen moet juist door eenvoudige, flexibele instituties vlot inspelen op de veelheid aan Europese initiatieven en er de juiste en meest relevante voor Vlaanderen uitfilteren en die tijdig en op maat aan de juiste geadresseerden richten. Hierin dient het Vlaams-Europees Verbindingsagentschap (Vleva) een stuwende rol te vervullen.

“Vlaanderen moet veel proactiever zijn in het inschakelen van onze bedrijven in Europese onderzoeksprogramma's. Het is zaak om reeds bij de vormgeving van deze programma's een impact te hebben.”

Luc Desimpelaere (Barco)

Vlaanderen moet ook de internationale verankering van zijn ondernemingen actief ondersteunen, door bij het toekennen van subsidies de betrokkenheid van buitenlandse partners alsook de (gedeeltelijke) valorisatie buiten Vlaanderen toe te staan of zelfs te stimuleren.

Tegelijkertijd moet het ook de deelname aan en het profijt uit EU-fondsen en kredietverlening (o.a. van Europese Investeringsbank) van ondernemingen in Vlaanderen versterken. Onze ondernemingen zijn nog te weinig bekend met het bestaande EU-instrumentarium aan EU-kredieten. Hierdoor missen ze belangrijke opportuniteiten.

5.2 Flexizekerheid

Flexizekerheid en Lissabon lopen parallel.

In het kader van de herlancering van een nieuwe Lissabon-strategie met meer garantie op succes, moet flexizekerheid en de implementatie ervan door de lidstaten en regio's een meer prominente plaats toebedeeld worden.

Meer Europa betekent hier meer druk vanuit de EU op de lidstaten om de noodzakelijke hervorming van arbeidsmarkt(beleid) en sociale stelsels uit te voeren.

Om dit te realiseren moet de Commissie jaarlijks een Scorebord Flexizekerheid opstellen waarin de prestaties van alle lidstaten en bevoegde regio's op het vlak van flexibilisering van de arbeidsmarkt (activering), levenslang leren (inzetbaarheid), duurzaamheid van sociale stelsels en lasten op arbeid worden opgelijst en gerangschikt.

5.3 Vergroening van de economie

Europa lijkt zich als voortrekker in de strijd tegen de klimaatverandering te willen profileren.

Dat kan het zich evenwel enkel veroorloven indien dit niet met verlies aan competitiviteit (cfr. 'carbon leakage') gepaard gaat en op basis van een duidelijke en expliciete valorisatiestrategie. Slim leiderschap moet zich vertalen in de verzilvering van het zogenaamde 'first mover advantage'.

“Het energiebeleid van de EU moet zich vooral richten op energie-efficiëntie. Dat moet niet gebeuren met taksen of heffingen. Wel met een beleid gericht op de efficiëntie in de belangrijke sectoren van de bouw en het wegvervoer en een industrieel beleid van benchmark-convenanten zoals we in Vlaanderen reeds kennen.”

Raf Bouckaert (Bayer)

De EU werkt een regelgevend kader uit dat gericht is op maximale energie-onafhankelijkheid en leveringszekerheid van de EU (op basis van een evenwichtige mix van energiebronnen) en tevens toegang tot grondstoffen tegen marktconforme prijzen verzekert.

Er moet werk gemaakt worden van de creatie van een Europese geïntegreerde energiemarkt.

De huidige evolutie naar verschillende, regionale markten waarbij een groep Europese lidstaten samenwerken, vormt alvast een stap in de goede richting.

Er moet eveneens ingezet worden op gemeenschappelijk beleid gericht op de bevordering van energie-efficiëntie. De Vlaamse praktijk inzake benchmark-convenanten kan hiervoor model staan in Europa.

Van de EU wordt verwacht dat ze toeziet op en waakt over een uniforme (Europese en nationale) toepassing van de zogenaamde 'REACH'-regelgeving - ter uitvoering van een systeem van registratie, evaluatie en toelating van chemische stoffen die in de EU geproduceerd of ingevoerd worden - met minimale lasten voor het bedrijfsleven.

Bij de herziening van de zogenaamde 'NEC'-richtlijn betreffende nationale emissieplafonds dient erover gewaakt dat de marginale kosten voor Vlaanderen niet hoger liggen dan in de ons omringende landen.

Bij de toepassing van de Europese verordening betreffende de overbrenging van afvalstoffen is afstemming tussen de lidstaten noodzakelijk, in het licht van een uniforme interpretatie van de (groene en oranje) lijsten van afvalstoffen.

De rigoureuze toepassing van de Vogel-richtlijn kan de ruimtelijke ordening in Vlaanderen nog nauwelijks rechtszekerheid bieden. De aangekondigde evaluatie van deze richtlijn moet worden gebruikt om het verbod op het verwijderen van nesten en eieren op te heffen van zodra de soort of habitat de goede staat van instandhouding heeft bereikt.

5.4 Financieel meerjarencader na 2013

De Europese begroting moet de inhoudelijke prioriteiten van het beleid weerspiegelen, conform de nationale begrotingen.

In lijn met de herlancering van de Lissabon-strategie dient ook de Europese begroting geheroriënteerd te worden in functie van de versterking van de kennis-economie. Dat houdt o.a. een reductie van de huidige steun aan landbouw in.

In het kader van het regionaal of cohesiebeleid is er een beter evenwicht nodig tussen de stimulering van sterke, grensoverschrijdende metropolen of clusters (als locomotieven van de Europese kennis-economie) enerzijds en de ondersteuning van de inhaalbeweging van zwakkere regio's anderzijds.

5.5 Versterking en verbreding interne markt

De interne markt vormt het hart van het EU-integratieproces en fungeert, ook en vooral in tijden van crisis, als motor voor economische relance en transformatie.

De versterking en verdieping van de Europese thuismarkt vormt de kern van de te herlanceren Lissabon-strategie en de Europese aanpak van de financiële en economische crisis.

> Reductie van fiscale belemmeringen

De EU en de lidstaten moeten alle bestaande belemmeringen spoedig wegwerken. Tegelijkertijd mogen, via nieuwe regels, geen nieuwe hindernissen voor de internationalisering van ondernemingen worden opgeworpen.

Het huidige BTW-stelsel moet dringend vereenvoudigd en gemoderniseerd worden. Deze van oorsprong meest Europese belasting, veroorzaakt voor onze ondernemingen nog teveel belemmeringen voor de optimale benutting van de interne markt.

De gemeenschappelijke, geconsolideerde belastbare grondslag voor de vennootschapsbelasting (CCCTB) wordt asap ingevoerd. In de tussentijd wordt de fiscale compliance (o.a. transfer pricing) vereenvoudigd.

> Van vrij naar vlot verkeer (van goederen)

In het licht van een maximale fysieke ontsluiting van de interne markt, ondersteunt de EU de realisatie van die Trans Europese Netwerken die van belang zijn voor Vlaanderen (o.a. IJzeren Rijn en Schipdonkkanaal) door middel van co-financiering en deblokkering van de huidige (politieke) obstakels.

“De EU moeten we ook gebruiken als hefboom om voor Vlaanderen belangrijke transnationale verkeersassen zoals de IJzeren Rijn gerealiseerd te krijgen.”

De EU maakt werk van een uniform kader voor verkeersheffingen dat gebaseerd is op interoperabiliteit van de verschillende heffingssystemen, eerlijke concurrentie tussen alle transportmodi en maximale fysieke ontsluiting van de interne markt.

De EU bevordert het gebruik van de extra lange vrachtwagencombinaties of ‘ecocombi’s’, als internationaal bewezen en milieuvriendelijk middel voor een efficiënte logistiek. De EU moet tegelijkertijd de verdere ontwikkeling van slimme milieuvriendelijke infrastructuurinitiatieven zoals bijv. pijpleidingen tussen clusters aanmoedigen.

> **Vrijmaking diensten- en werknemersverkeer**

De Europese Commissie ziet streng toe op de tijdige en volledige implementatie van de dienstenrichtlijn in alle lidstaten van de EU.

Ook Vlaanderen dient hier dringend werk van te maken. Tegelijkertijd implementeert het de liberalisering van nutssectoren, zoals eerder Europees overeengekomen, en zorgt het voor het vrij verkeer van de zogenaamde diensten van algemeen economisch belang (o.a. welzijn, vorming, milieudiensten en gemeenschappelijk vervoer) in Vlaanderen.

De huidige beperkingen op het vrije verkeer van werknemers uit de Centraal- en Oost-Europese lidstaten zijn anti-Europees en niet noodzakelijk. In de nabije toekomst moeten ze toch opgeheven worden. Vlaanderen en België moeten daarom onverwijd alle bestaande beperkingen opheffen om talent uit deze landen met open armen te verwelkomen.

5.6 Betere regelgeving

De EU heeft een kwalijk, bureaucratisch imago. Daar moet ze vanaf.

Het is daarom nodig dat ze haar regels eenvoudiger maakt en voor het bedrijfsleven ook de administratieve lasten vermindert die uit de regels voortvloeien. De EU dient zich hiertoe te engageren binnen een Impact Analyse/ Monitoring Partnerschap met het Europese bedrijfsleven.

Daarnaast moet ze de druk op de lidstaten opvoeren om hun regels (ter implementatie van Europese afspraken) te vereenvoudigen en administratieve lasten te minimaliseren door middel van een jaarlijks Scorebord Administratieve Lasten. Om druk te zetten op de lidstaten ter verhoging van de efficiëntie van hun overheidsapparaat, publiceert de Commissie jaarlijks ook een Scorebord Overheidsefficiëntie. Vlaanderen moet zich onthouden van zogenaamde nationale/regionale koppen bovenop de afspraken op Europees niveau.

6. Europeanisering van Vlaanderen

Als Vlaanderen meer ownership en co-regie wil opnemen ten aanzien van het lopende EU-integratieproces, dan heeft het daarvoor de instrumenten nodig. De meeste hiervan zijn al voorhanden, maar worden nog niet optimaal benut of dienen versterkt te worden.

6.1 Betere vertegenwoordiging van Vlaanderen bij de EU

De huidige staat van de staatshervorming en de veronderstelde ratificatie van het Verdrag van Lissabon maken een herziening van het federaal samenwerkingsakkoord met betrekking tot de vertegenwoordiging van België in de Raad van de EU noodzakelijk. Het is niet meer dan logisch dat Vlaanderen op Europees niveau meebeslist over materies waarvoor het binnen het federale staatsbestel ook intern bevoegd is (cfr. ‘in foro interno, in foro externo’).

De bevoegdheden milieu en energie dienen daarom, in het kader van de overeengekomen toerbeurtregeling, overgeheveld te worden van de tweede naar de derde Raadscategorie, op basis waarvan de regio’s de lead nemen.

Verder dient ook de betrokkenheid van de regio’s bij de (voorbereiding van de) Europese Raad – die met het Verdrag van Lissabon de status van officiële EU-instelling verkrijgt – geregeld te worden. De afspraken in het samenwerkingsakkoord moeten gelden voor alle organen (o.a. werkgroepen en het Comité van Permanent Vertegenwoordigers of Coreper) van de Raad. Bij meningsverschillen tussen federale en/of gewestelijke regeringen onderling, is België verplicht om zich vandaag binnen de Raad te onthouden. Hierdoor zet het zichzelf buitenspel. Om dergelijk immobilisme te vermijden wordt best een pragmatische ‘split vote’ gehanteerd.

6.2 Meer EU-overleg binnen België

Ook op die domeinen die strikt genomen onder federale bevoegdheid vallen (o.a. Raad Ecofin, ...) maar impact (kunnen) hebben op haar belangen, moet Vlaanderen nadrukkelijker op de EU-voorgond treden. Het staat hiervoor in permanent overleg met de federale vertegenwoordigers en volgt alle relevante ontwikkelingen en werkzaamheden op de voet.

Ook met Brussel en de andere regio's vindt (o.a. binnen de Permanente Vertegenwoordiging van België bij de EU) meer afstemming met betrekking tot de EU-beleidsvoorbereiding plaats.

6.3 Versterking Vlaamse Vertegenwoordiging bij EU

De Vlaamse Vertegenwoordiging bij de EU (binnen de PV van België bij de EU) fungeert als de (politieke) voorhoede van Vlaanderen bij de Raad van de EU. Elk departement van de Vlaamse overheid, wiens beleidsdomein een relevante EU-dimensie vertoont, dient hierin een voltijdse attaché af te vaardigen.

6.4 Sterke, Vlaamse Commissaris

Naar aanleiding van de vernieuwing van de Europese Commissie wordt de nieuwe Belgische – bij voorkeur Vlaamse – Commissaris een belangrijke portefeuille toebedeeld.

6.5 Slimme coalitiebouw

Omdat het in de beleidsarena belangrijker is om gelijk te krijgen dan te hebben, investeert Vlaanderen in een slimme *coalition building* op basis van permanente (informele) netwerking en monitoring. Vlaanderen moet sneller op de hoogte zijn en tijdig kunnen inspelen op ideeën die binnen de EU-instellingen (en met name de Commissie) circuleren alvorens ze in concrete (voorstellen van) beleidsinitiatieven worden gegoten. Deze prelegislatieve fase, die momenteel aan de aandacht van Vlaanderen ontsnapt, is essentieel voor de verhoging van de impact van Vlaanderen op de output van de EU. Vleva moet hierin een stuwende rol vervullen.

7 Window of opportunities voor Vlaanderen

De komende legislatuur biedt Vlaanderen enkele concrete opportuniteiten om werk te maken van meer ownership, co-regie en Europeanisering.

7.1 Belgisch Voorzitterschap van de Raad

In de tweede helft van 2010 neemt België het voorzitterschap van de Raad van de EU op zich, in het kader van het zogenaamde trio-voorzitterschap met Spanje en Hongarije en op basis van een gemeenschappelijk programma.

Dat lijkt een machtige positie. Maar de invloed van een voorzitter van de Raad moet echter op subtiele wijze worden aangewend.

Een voorzitter is (mede) verantwoordelijk voor het succesvol 'lopen' van de lopende agenda; met name het bereiken van consensus, deblokken van patstellingen en realiseren van doorbraken omtrent concrete dossiers. Daarnaast vertegenwoordigt de betrokken lidstaat de (Raad van de) EU in alle internationale topontmoetingen.

Dat betekent concreet dat een 'goede' voorzitter gedurende 6 maanden het algemene belang van de (Raad van de) EU boven zijn individuele belang moet stellen. Hij verkrijgt hierbij een bevoorrechte positie om met de andere EU-instellingen en individuele lidstaten te onderhandelen en hen te overtuigen in consensus te treden.

Deze rol levert een positief effect op voor zijn imago en uitstraling naar de andere lidstaten en de buitenwereld toe, maar het is niet meteen de aangewezen positie om, in concrete dossiers, de individuele belangen al te zeer door te willen duwen, tegen de consensus van de meerderheid in.

Een voorzitter heeft ook een zekere invloed op de lopende EU-agenda door, als co-scenarist, de prioritisering ervan mee te kunnen bepalen. Een voorzitter bepaalt niet zozeer wat er op de agenda staat, maar wel het belang dat en de prioriteit die aan concrete items ervan wordt verleend (of niet).

De herlancering van de Lissabon-strategie - in zijn geheel alsook enkele symbolische onderdelen ervan als het gemeenschapsoctrooi - en de 'green economy' worden wellicht belangrijke thema's voor het komende Belgische Voorzitterschap.

7.2 European Entrepreneurial Region award

Het Comité van de Regio's heeft recent beslist om vanaf 2011 jaarlijks een award toe te kennen aan een Europese regio die zich verdienstelijk maakt op het vlak van economische transformatie. Op basis van diens merites en een programma staat de betrokken regio, naar analogie met het concept van de Culturele Hoofdstad van Europa, gedurende één jaar in de kijker.

Vlaanderen moet, o.a. in het kader van 'Vlaanderen in Actie' (ViA), Pact 2020 en de transformatieagenda, de ambitie hebben om zijn kandidatuur in de loop van 2009 in te dienen en zich in 2011 als eerste regio die eer te beurt laten vallen.

Voka en de EU

Voka is het Vlaams netwerk van ondernemingen, gevormd door Voka – Vlaams Economisch Verbond en Voka – Kamers van Koophandel. Voka, Vlaams netwerk van ondernemingen, vertegenwoordigt meer dan 16.000 ondernemingen. Daarmee vertegenwoordigt Voka 62% van de toegevoegde waarde in Vlaanderen en 60% van de private werkgelegenheid. In totaal gaat het om meer dan 910.000 mensen. Voka werkt samen met 26 sectoren.

Voka zorgt voor een ondernemingsvriendelijk klimaat en voor het algemeen belang van de ondernemingen. Het Vlaams netwerk van ondernemingen is de kortste weg naar Brussel en de kortste weg naar het lokale bestuursniveau, voor al zijn leden.

De EU heeft meer en meer impact op het beleid van lidstaten en regio's. Europa wordt meer en meer ons binnenland. Ook Voka heeft in zijn werking meer en meer oog voor de Europese realiteit en beleidscontext. In zijn kenniscentrum en diverse werk- en stuurgroepen komen, naast Vlaamse en federale materie, ook Europese initiatieven meer en meer aan bod.

Om meer en beter inzicht te verwerven in de impact en opportuniteiten van de EU, heeft Voka met andere organisaties uit het Vlaamse middenveld de krachten gebundeld in de schoot van het Vlaams-Europees Verbindingsagentschap (vleva). Dit agentschap fungeert als knooppunt voor EU-communicatie in Vlaanderen ten behoeve van zijn leden.

De Voka-stuurgroep Europa

voorzitter

Urbain Vandeurzen   *voorzitter Voka en voorzitter/ceo LMS International*

leden

Raf Bouckaert   *afdelingsleider AS, CM, Bayer Antwerpen*

Jan Buysse   *adviseur Voka-kenniscentrum*

Jan Denys   *manager corporate communication and public affairs,
Randstad Group Belgium*

Christiaan De Groof   *directeur-generaal strategie en duurzame ontwikkeling,
Electrabel*

Luc Desimpelaere   *director innovation programs, Barco Corporate Research*

Xavier Leclair   *staff site management, BASF Antwerpen*

Paul Maertens   *coporate director, SPE/Luminus*

Chris Vanhoegaerden   *public affairs manager, UPS Public Affairs International*

Luc Van Den Bossche   *voorzitter, Brussels Airport Company*

Jan Van Doren   *adjunct-directeur Voka-kenniscentrum*

Dirk Van Stappen   *partner, KPMG Belastingconsulenten*

Bart Verhaeghe   *chairman, Uplace*

COLOFON

'Voka-memorandum - Prioriteiten bij vernieuwing Europese Commissie en Europees Parlement'
is een brochure van Voka – Vlaams Economisch Verbond.

onderzoek

Jan Buysse

redactie

Jan Buysse, Jan Van Doren

concept

Hans Housen

druk

Antilope, Lier

verantwoordelijk uitgever

Philippe Muylers

Voka - Vlaams Economisch Verbond vzw,
Brouwersvliet 5 bus 4, 2000 Antwerpen
Tel. 03 202 44 00, fax 03 233 76 60,
info@voka.be, www.voka.be

De overname of het citeren van tekst uit **'Voka-memorandum - Prioriteiten bij vernieuwing Europese Commissie en Europees Parlement'** wordt aangemoedigd, mits bronvermelding.

mei 2009

wettelijk depot D / 2009 / 0369 / 05

www.voka.be